

VINOVAȚI FĂRĂ VINĂ

de A. N. Ostrovski

Data premierei: 16 septembrie 1977.
Regia: RADU BOROIANU. Scenografia: CONSTANTIN RUSSU.

Distribuția: ILEANA ZĂRNESCU (Liubov Krucinina); MARIA AN-DREEA RAICU (Taisia Ilicina); DUMITRU DRĂGAN (Grigori Murov); ELENA TUTULAN (Anușka); MARTA SAVCIUC (Arina Galcina); FLORIN PRETORIAN (Nil Dudukin); MIOARA IATAN-SCARLAT (Nina Korinkina); RADU CORIOLAN, IAMDİ CERCHEZ (Șmaga); SORIN ZAVULOVICI (Grigori Neznamov); DUMITRU DIMITRIE, MARIN ALEXANDRESCU (Hotelierul); EMILIAN CORTEA (Petia Milozorov).

nită acțiură celebră, e animată de sentimente nobile, teribil amărătoare față de vicilele lumii. Protestul este implicit. Identificarea tirzie a fiului. În persoana unui paria, Neznamov, vine să sporească dramatismul (și melodramatismul) subiectului, apoteoză purității, din final — în cel mai autentic spirit al teatrului amintit —, fiind o lecție mușcătoare pentru burtăverzimea stalurilor din deceniile de mijloc ale secolului trecut. Decenii care, prin seris, prin toate formele educației morale și intelectuale, pregăteau marea generație rusă a începutului de veac XX.

În ce privește virtuțile teatrale, piesa primește un exercițiu stăruitor actriței destinate a o interpreta pe Krucinina. Partitura e generoasă, stimulează disponibilitatea spre o trăire intensă. Teatrul piteștean a înscris piesa în repertoriul său, avînd, desigur, în vedere o actriță talentată, dornică și în măsură să susțină un rol bogat și profund. În viziunea scenică a lui Radu Boroianu — didactică, oarecum, deslușind intențiile dramaturgului la modul epic, adică, fără animarea din interior a textului —, Ileana Zărnescu a vrut să demonstreze (și a reușit) că este o actriță sensibilă, cu un bogat fond emotiv, pus în slujba comunicării dramei eroinei. Comunicare de o simplitate calmă, decentă și, tocmai prin aceasta, deseori, emoționantă. Bunul-simț al actriței a lucrat per-

Ileana Zărnescu, Radu Coriolan și Sorin Zavulovici

Se știe că, pentru scena rusă de la mijlocul secolului trecut, Alexandr Nicolaevici Ostrovski trece printre citorii realismului. Ostrovski descoperă realitatea imediată, mecanismul social, ferocitatea burgheză și alterarea sentimentelor într-un mediu meschin, încît piesele sale au tensiunea proprie întîii generații realiste, care vrea să spună totul, cu suflu social revendicativ și, nu în ultimă instanță, patriotic. Dorindu-se reformatori ai moralei publice, acești dramaturgi, din familia cărora face parte și Ostrovski, pregătesc și ei spiritele pentru toate acțiunile publicistice, de stradă sau conspirative, ce vor convulsiona sfîrșitul de secol XIX.

Autorul e cunoscut la noi mai ales prin *Pădurea* și prin *Furtuna* (piese care au prilejuit memorabile creații actoricești — și ne gîndim, în special, la Lucia Sturdza Bulandra); *Vinovați fără vină* s-a jucat rar, fiind, e drept, o piesă mai lineară, cu teza neadîncită, ținînd de linia umanitaristă a realismului. Întrucîtva melodramatică, prin bruschețea evoluției subiectului și prin senzaționalul devenirii eroinei, piesa e străbătută, totuși, de căldura înțelegerii sufletului chinuit, acea înțelegere care a devenit, la marii realști ruși, un adevărat instrument de sondare a conștiințelor și a realității sociale. Krucinina, fata săracă, înșelată, deve-

fect, în absența ingeniozității regiei. Revelatoriu, în spectacol, este și Radu Coriolan, în rolul ratatului Șmaga. Pentru cei familiarizați, cit de cit, cu viața teatrului de altădată, personajul întru chipat de Radu Coriolan are lirismul tragic al vechiului actor de provincie, cabotin până la pierderea orizontului realității, escroc și poet, într-un amestec halucinant. Grigori Neznamov e înzestrat cu tinerețea năvalnică a actorului Sorin Zavulovici; actorul ia uneori în serios drama personajului — vreau să zic că, printr-o substituție de planuri, actorul își însușește durerea eroului — încît reușește, exteriorizîndu-și tumultul, să creeze un personaj... romantic. Fiul ce, la maturitate, își află mama, trăiește intens — într-o scenă gîndită, regizoral, la modul patetic — bucuria înlăcrimată a regăsirii. Cu personajele de plan

secund, regia nu prea a lucrat, poate, dintr-o comoditate a lecturii. Ele, totuși, se mișcă în marginile unei corectitudini ce merită să fie semnalată, pentru intuiția precisă cu care au fost animate de Dumitru Drăgan, Mioara Iatan-Scarlat, Emilian Cornea, Marta Savciuc, Florin Pretorian. Scenografia lui Constantin Russu, economică din rațiuni administrative, sugerează interioare vag localizate, slujind, la limită, convenția teatrală.

Spectacolul teatrului piteștean se justifică, deci, prin doi actori, Ileana Zărnescu și Radu Coriolan, și transmite, calm, un text cunoscut. Se dă o probă de ceea ce înseamnă lectură scenică fidelă; altă, și nimic mai mult.

Ionuț Niculescu

TEATRUL DRAMATIC DIN BRAȘOV

DA SAU NU

de **Aleksandr Ghelman**

Data premierei: 5 noiembrie 1977.

Regia: EUGEN MERCUS. Scenografia: EUGEN MERCUS. Versiunea românească: TUDOR STERIADE.

Distribuția: DAN DOBRE (Vasili Trifonovici Potapov); NAE CRISTO-LOVEANU (Tolia Jarikov); DONA COTRUBAȘ BREAZU (Dina Pavlovna Milenina); COSTACHE BABII (Lav Alexeevici Solomahin); GEORGE M. GRIDĂNUȘU (Pavel Emilianovici Bartăv); ȘTEFAN ALEXANDRESCU (Oleg Ivanovici Komkov); MARIA RUCSANDRA DOBRE, CONSTANȚA COMĂNOIU (Alexandra Mihailovna Motroșilova); GABRIEL SÂNDULESCU (Igor Antonovici Slivcenko); VICTOR IONESCU (Roman Kirilovici Liubaev); ION JUGUREANU (Issa Suleimanovici Aizatullin); PAUL LAVRIC (Grigori Ivanovici Frolovski); DAN SÂNDULESCU (Victor Nikolaevici Cernikov); GHEORGHE FERRA (Aleksandr Aleksandrovici Ziubin).

Opțiunea regizorului și directorului Teatrului Dramatic din Brașov pentru piesa lui Aleksandr Ghelman *Da sau Nu* mi se pare binevenită într-un centru industrial în plină

dezvoltare, cum este Brașovul, căci piesa pune în dezbatere probleme de muncă și de producție, cu adînci implicații sociale și economice, care pot interesa și interesează pe toți oamenii muncii. Scrisă în formula teatrului naturalist-verist, piesa nu este decît o mutare în scenă a unei ședințe a biroului organizației de partid dintr-o întreprindere de construcții. În cadrul acesta de dezbatere se naște și se dezvoltă conflictul piesei, cu semnificațiile lui grave, cu implicațiile lui politice și morale.

Piesa relevă pentru noi conștiința revoluționară, de clasă unitară, a muncitorilor, și demască atitudinea izolaționistă, retrogradă, închistată a unor conduceri de întreprinderi, rupte de realitatea vastă a construcției socialiste, rupte de interesul poporului, în scopul edificării unor interese de grup, de gospodărire proprie.

Regizorul Eugen Mercus a conceput un spectacol sobru, echilibrat, într-un spațiu de joc decorat banal, dar purtînd marca firescului, reprezentînd o sală de ședințe, cu masa prezidiului acoperită de nelipsita pînză roșie, și scaune îndeajuns de multe în fața ei. În colțul din dreapta, cîteva lozinci rezemate de perete, în stînga bustul lui Lenin, sugerează că sala a fost folosită, altădată, mai ales pentru festivități, dar că acestea au fost întrerupte, parcă în așteptarea unui adevăr crud, dar cu atît mai real.

Spectacolul a fost menținut ferm, de la un capăt la altul, în registrul emoțional, dictat de text. Atenă la detalii, Eugen Mercus nu a uitat întregul. Mișcarea actorilor este gradată subtil și vădește o profundă cunoaștere a sufletului omenesc. Astfel, dacă la început majoritatea protagoniștilor ocupă loc la masa prezidiului, în „sală” aflîndu-se doar muncitorul Potapov cu însoțitorul său și încă doi-trei participanți indiferenți, pe măsura relevării și întăririi conflictului, masa prezidiului se desface, se destramă, oamenii în-